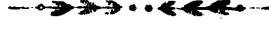

T. B. M. M.

ZABIT CERİDESİ

İkinci inikat

7 - XI - 1932 Pazartesi

Mündericât

	Sayfa		Sayfa
1 — Sabık zabıt hulâsası	8	4 — Muhtelif	11
2 — Havale edilen evrak	8	1 — Türkiyenin Cemiyeti Akvama girmesi	
3 — İntihaplar	8	dolayısıyla Fransa Meclisi Mebusanınca ittihaz	
1 — Encümenler intihabı	8:11	olunan karar suretinin gönderildiğine dair gelen	
		tahrirat	11:12

1 — SABIK ZABIT HULASASI

Birinci celse

Reisicumhur Hazretlerinin nutuklarıyla açıldıktan sonra riyasete Balıkesir mebusu Kâzım Paşa Hazretleri intihap olundu. Müteakiben reis vekillikleri, idare âmirlikleri ve kâtiplikler için rey toplandı ve tasnif edilinceye kadar celse tatil olundu.

İkinci celse

Kâzım Paşanın riyasetleriyle açılarak reis vekillikle-

rine Esat, Refet ve Hasan; idare âmirliklerine Halit, İrfan Ferit ve Memet Ali ve kâtipliklere Ruşen Eşref, Ziya Gevher, Haydar Rüştü ve Avni Doğan Beylerin intihap olundukları tebliğ edildikten sonra pazartesi günü toplanılmak üzere inikada nihayet verildi.

Reis

Kâtip

Kâtip

Yozgat

Denizli

A. Kâzım

A. Doğan

H. Rüştü

2 — HAVALA EDİLEN EVRAK

Lâyhalar

1 — İstanbulda ve vilâyetlerde belediye daireleri namına istimlâk olunacak mahallerin istimlâk sureti hakkındaki kanunun bazı maddelerinin değiştirilmesine dair kanun lâyihası (Dahiliye, Maliye ve Bütçe encümenlerine)

2 — Devlet demiryolları ve limanları umumî idaresinin 1929 yılı son hesabına dair kanun lâyihası (Divanı muhasebat encümenine)

Teklifler

3 — Kastamonu mebusu Hasan Fehmi Beyin, sayım vergisi kanununda bazı değişiklikler yapılmasına dair kanun teklifi (İktisat, Maliye ve Bütçe encümenlerine)

4 — Kastamonu mebusu Hasan Fehmi Beyin, verginin kolaylıkla alınması yollarına dair kanun teklifi (Maliye ve Bütçe encümenlerine)

5 — Tekirdağ mebusu Celâl Nuri Bey ve 4 arkadaşının, dahili nizamnamenin 22 nci maddesinin değiştiril-

mesine dair nizam teklifi (Teşkilâtı esasiye encümenine)

Tezkereler

6 — Devlet demiryolları ve limanları umumî idaresinin 1927 yılı son hesabına dair yapılan mutabakat beyannamesi hakkında Divanı muhasebat riyaseti tezkeresi (Divanı muhasebat encümenine)

7 — Devlet demiryolları ve limanları umumî idaresinin 1928 yılı son hesabına dair yapılan mutabakat beyannamesi hakkında Divanı muhasebat riyaseti tezkeresi (Divanı muhasebat encümenine)

Mazbatalar

8 — Büyük Millet Meclisi 1932 yılı mayıs ayı hesabı hakkında 5/16 numaralı murakıplık raporu (Ruznameye)

9 — Büyük Millet Meclisi 1932 yılı haziran : ağustos ayları hesabı hakkında 5/17 numaralı murakıplık raporu (Ruznameye)

BİRİNCİ CELSE

Açılma saati: 14,10

REİS — Kâzım Paşa

KATIPLER : Avni Doğan B. (Yozgat), Haydar Rüştü B. (Denizli)

REİS --- Celse açılmıştır efendim.

3 — İNTİHAPLAR

1 — Encümenler intihabı

REİS — Efendim, ruznamemizde encümenler intihabı vardır. Her encümen için buraya bir sepet hazırlandı, sırasile isimler okunacaktır. İsimler okundukça herkes reyini bu sepetlere ayrı, ayrı atsın.

(Reyler toplandı)

REİS — Reyleri tasnif edecekleri sıra ile ve kura ile seçeceğiz:

Adliye encümeni:

Memet Sadettin B. (İzmir), Hacı Yunus B. (Samsun), Ragıp B. (Zonguldak);

Arzihal encümeni:

Hilmi B. (Adana), Refet B. (Bursa), Necip Asım B. (Erzurum);

Bütçe encümeni:

Nafi Atuf B. (Erzurum), Refik B. (Bursa), Naim Hazım B. (Konya);

Dahiliye encümeni:
Hamdi Mustafa B. (İstanbul), Baha Tali B. (Kars), Necip Ali B. (Denizli);

Divanı muhasebat encümeni:
Sırrı B. (Konya), Mitat B. (İstanbul), Ahmet Saffet B. (Elâziz);

Hariciye encümeni:
Mazhar Müfit B. (Denizli), Nebizade Hamdi B. (Trabzon), Hasan Reşit B. (Muş);

Kütüpane encümeni:
Enver B. (Balıkesir), Halit B. (Niğde), Hamdi B. (Mersin);

Maarif encümeni:
Nuri B. (Gazi Antep), Rahmi B. (Sivas), Şemsettin B. (Sivas);

Maliye encümeni:
Memduh Şevket B. (Elâziz), Faik B. (Edirne), Edip Servet B. (Gümüşane);

Meclis hesaplarının tetkiki encümeni:
Şakir B. (Edirne), Ahmet Fikri B. (Erzurum),

Münür B. (Giresun);

Millî Müdafaa encümeni:
Aziz B. (Erzurum), Ali B. (Afyon Karahisar), Mükerrerem B. (Isparta);

Nafia encümeni:
Ahmet Hilmi B. (Kayseri), Celâl Nuri B. (Tekirdağ), Tahsin B. (Aydm);

Sıhhat ve içtimai muavenet encümeni:
Osman B. (Manisa), Coşkun Osman B. (Kayseri), Ahmet İhsan B. (Ordu);

Teşkilâtı esasîye encümeni:
Dr. Mustafa B. (Çorum), Celâl Sahir B. (Zonguldak), Raif B. (Trabzon);

İktisat encümeni:
Halit Ferit B. (Ankara), Cemil B. (Tekirdağ), Muhittin Pş. (Kars).

Efendim, reyler tasnif edilecektir. 15 dakika celse faslası.

Kapanma saati : 14,50

İKİNCİ CELSE

Açılma saati: 15,15

REİS — Kâzım Paşa

KÂTIPLER : Avni Doğan B. (Yozgat), Haydar Rüştü B. (Denizli)

REİS — Celseyi açıyorum. Encümenler intihabının neticesini arzedeceğim:

Adliye encümeni

Mustafa Fevzi B. (Manisa), Salâhattin B. (Kocaeli), Hamdi B. (Yozgat), Haydar B. (Antalya), Numan B. (Antalya), Vasfi Memet B. (Balıkesir), Osman Niyazi B. (Çanakkale), Münür B. (Çorum), Hasan Hayri B. (Edirne), Şeref B. (Edirne), Abdülhak B. (Erzincan), Yusuf Ziya B. (Eskişehir), Memet Nazif B. (Kars), Sait Azmi B. (Kayseri), Ragıp B. (Kocaeli), Sırrı B. (Konya), Tevfik Fikret B. (Konya), Refik Şevket B. (Manisa), Nazım B. (Tokat), Raif B. (Trabzon).

(206) şar reyle intihap edilmişlerdir.

Arzuhal encümeni

Atrf B. (Rize), Ziyaettin B. (İstanbul), Nuri B. (Muğla), Nafiz B. (Amasya), Hayrettin B. (Bilecik), Mustafa Fehmi B. (Bursa), Reşit B.

(Gazi Antep), Şahin B. (Gazi Antep), İbrahim B. (Hakâri), İbrahim B. (Isparta), Hasan Fehmi B. (Kastamonu), Ahmet Tevfik B. (Kayseri), Kemalettin B. (Kocaeli), Abdülkadir B. (Maraş), Abdürrezzak B. (Mardin), Akif B. (Rize), Ziyaettin B. (Sivas), Süleyman Sırrı B. (Trabzon), Münip B. (Van), Ahmet Cevdet B. (Yozgat).

(204) reyle intihap edilmişlerdir.

Bütçe encümeni

Hasan Fehmi B. (Gümüşane), Kâzım Hüsnü B. (Konya), Kemal Zaim B. (Konya), Süreyya Tevfik B. (Tokat), Ali B. (Afyon Karahisar), Ahmet Süreyya B. (Aksaray), Yahya Galip B. (Ankara), Dr. Galip B. (Bursa), Dr. Mustafa B. (Çorum), Faik B. (Edirne), Hasan Tahsin B. (Elâziz), Asım B. (Erzurum), Aziz B. (Erzurum), Kâzım B. (Giresun), Sadettin Rıza B. (İstanbul), Mükerrerem B. (Isparta), Ahmet Hilmi B. (Kayseri), Memet Nahit B. (Kırklareli), Şevket B. (Kırklareli), Turgut B. (Manisa), Faik B. (Niğ-

de), Recep Zühtü B. (Sinop), Rasim B. (Sivas), Remzi B. (Sivas), Süleyman Sırrı B. (Yozgat). (204) reyle intihap edilmişlerdir.

Dahiliye encümeni

Cemil B. (Tekirdağ), Faik B. (Tekirdağ), Abdülmuttalip B. (Malatya), Hasan Reşit B. (Muş), Ali Münif B. (Adana), Esat B. (Amasya), İsmail Hakkı B. (Amasya), Rasih B. (Antalya), Halit B. (Burdur), Emin Fikri B. (Bursa), Şükrü B. (Çanakkale), İsmail Kemal B. (Çorum), Hüseyin B. (Elâziz), Münir B. (Giresun), Bahar Tali B. (Kars), Memet B. (Kütahya), Vasıf B. (Malatya), Galip B. (Niğde), Ahmet İhsar B. (Ordu), İsmail B. (Ordu), Esat B. (Rize), Zühtü B. (Samsun), Vasfi Raşit B. (Şebiri Karahisar), Halil B. (Zonguldak), Rifat B. (Zonguldak). (202) reyle intihap edilmişlerdir.

Divanı muhasebat encümeni

Refik B. (Konya), Ali B. (Rize), Rifat B. (Çankırı), Hasan Yakup B. (Ankara), Rıza Nisari B. (Aksaray), Hayrullah B. (İstanbul), Kitapçı Hüsnü B. (İzmir), Coşkun Osman B. (Kayseri), Hazim B. (Kırşehir), Reşit Saffet B. (Kocaeli), Sırrı B. (Kocaeli), Ömer Davut B. (Kütahya), Abdülkadir B. (Maras), Memet B. (Maras), Ahmet Avni B. (Yozgat). (206) reyle intihap edilmişlerdir.

İktisat encümeni

Şakir B. (Edirne), İsmail B. (Şebiri Karahisar), İzzet B. (Afyon Karahisar), Mollaoglu Cemaat B. (Afyon Karahisar), Eşref B. (Ankara), Fuat Şahin B. (Aydın), Rasim Ferit B. (Bursa), Emir Aslan B. (Denizli), Emin B. (Eskişehir), Nuri B. (Gazi Antep), Edip Servet B. (Gümüşane), Ahmet Hamdi B. (İstanbul), Akçuraoglu Yusuf B. (İstanbul), Alâettin Cemil B. (İstanbul), Hasan Vasıf B. (İstanbul), Yaşar B. (İstanbul), Memet Sadettin B. (İzmir), Rahmi B. (İzmir), Tahsin B. (Kastamonu), Ali B. (Kocaeli), Ahmet Hamdi B. (Konya), Nuri B. (Maras), Hasar Cavit B. (Rize), Hasan B. (Zonguldak), Ragıp B. (Zonguldak). (184) reyle intihap edilmişlerdir.

Hariciye encümeni

Mahmut B. (Siirt), Necmettin Sadık B. (Sivas), Zeki Mesut B. (Diyarbakir), Cevat Abbas B. (Bolu), Falih Rıfki B. (Bolu), Hasan Cemil B. (Bolu), Fazıl Ahmet B. (Elâziz), Saffet B. (Erzincan), Salâh Cimcoz B. (İstanbul), Halil B. (İzmir), Saracoglu Şükrü B. (İzmir), İbrahim Süreyya B. (Kocaeli), Memet Sabri B. (Manisa), Yakup Kadri B. (Manisa), Nebizade Hamdi B. (Trabzon).

Bu encümeinde yalnız Reşit Saffet B. bir rey almıştır, diğer zevat (204) reyle intihap edilmişlerdir.

Kütüpane encümeni

Besim Atalay B. (Aksaray), İsmail Hakkı B. Balıkesir), Halil Etem B. (İstanbul), Velet B. (Kastamonu). (193) reyle intihap edilmişlerdir.

Maarif encümeni

Nafi Atuf B. (Erzurum), İbrahim Alâettin B. (Sinop), İzzet Ulvi B. (Afyon Karahisar), Haydar B. (Afyon Karahisar), Talât B. (Çankırı), İsmanzade Hamdi B. (İzmir), Naim Hazim B. (Konya), Ferit Celâl B. (Mersin), Kılıçoğlu Hakkı B. (Muş), Hamdi B. (Ordu), Rahmi B. (Sivas), Şemsettin B. (Sivas), Sadri Maksudi B. (Şebiri Karahisar), Halil Nihat B. (Trabzon), Refet B. (Urfa). (203) reyle intihap edilmişlerdir.

Maliye encümeni

Mustafa Şeref B. (Burdur), İhsan B. (Bayazıt), Kemal Turan B. (Isparta), Adnan B. (Aydın), Enver B. (Balıkesir), Pertev B. (Balıkesir), Zülfü B. (Diyarbakir), Emin B. (İçel), Hamdi Mustafa B. (İstanbul), Kâmil B. (İzmir), Refik B. (Kastamonu), Kâzım B. (Konya), Tahir B. (Manisa), Mitat B. (Maras), Hamdi B. (Mersin). (207) reyle intihap edilmişlerdir.

Meclis hesaplarının tetkiki encümeni

Hakkı B. (Van), Rifat B. (Ankara), Mazhar Müfit B. (Denizli), Halit Ferit B. (Ankara), Şakir B. (Ankara), İbrahim Yürük B. (Balıkesir), Memet Cavit B. (Balıkesir), Ziya B. (Çankırı), Mustafa B. (Konya), Esat B. (Zonguldak). (215) reyle intihap edilmişlerdir.

Milli Müdafaa encümeni

İhsan Pş. (Giresun), Muhittin Pş. (Kars), Kâzım Pş. (Diyarbakir), Enver B. (Balıkesir), İbrahim B. (Bilecik), Salih B. (Bilecik), Naci Pş. (Cebelibereket), Ahmet Saffet B. (Elâziz), Kılıç Ali B. (Gazi Antep), Şevket B. (Gümüşane), Faik B. (Kars), Ali Rıza B. (Kastamonu), Lütü Müfit B. (Kırşehir), Rasim B. (Kütahya), Mahmut Nedim B. (Malatya), Recai B. (Ordu), Bekir Lütü B. (Tokat), Hüsnü B. (Tokat), Mustafa Vasfi B. (Tokat), Ali Saip B. (Urfa). (203) reyle intihap edilmişlerdir.

Nafia encümeni

Etem B. (Samsun), Aziz Samih B. (Erzincan), Osman B. (Manisa), Rasih B. (Antalya), Alioglu

Ahmet B. (Eskişehir), Hakkı B. (İçel), Hüseyin Hüsnü B. (Isparta), Hakkı B. (Kütahya), İbrahim B. (Kütahya), Süleyman Fikri B. (Mersin), Halit B. (Niğde), Dr. Asım B. (Samsun), Hakkı Sofu B. (Trabzon), Mahmut Rasim B. (Tekirdağ), Bekir Lûtfi B. (Tokat).
(204) reyle intihap edilmişlerdir.

Sıhhat ve içtimai muavenet encümeni

Dr. Ahmet Fikri B. (Erzurum), Dr. Hüseyin Avni B. (Muğla), Dr. Cemal B. (Antalya), Dr. Nazifi Şerif B. (Antalya), Muzaffer B. (Balıkesir), Dr. Emin Cemal B. (Bolu), Bakteriyolok Refik B. (Bursa), Dr. Kâzım B. (Denizli), Dr. Hakkı Şinasi Pş. (Erzurum), Necip Asım B. (Erzurum),

Dr. Suat B. (Kastamonu), Reşit B. (Kayseri), Dr. Hilmi B. (Malatya), Dr. Saim B. (Manisa), Ahmet Vefik B. (Niğde).
(238) reyle intihap edilmişlerdir.

Teşkilâtı esasiye encümeni

Yunus Nadi B. (Muğla), Hakkı Tarık B. (Giresun), Celâl Sahir B. (Zonguldak), Asım B. (Artvin), Dr. Mazhar B. (Aydın), Tahsin B. (Aydın), Ali Şuuri B. (Balıkesir), Asaf B. (Bursa), Necip Ali B. (Denizli), Memduh Şevket B. (Elâziz), Mahmut Esat B. (İzmir), Memet Nazif B. (Kars), Dr. Fuat B. (Kırklareli), Celâl Nuri B. (Tekirdağ), Memet Emin B. (Urfa).
(198) reyle intihap edilmişlerdir.

4 — MUHTELİF

1 — *Türkiyenin Cemiyeti Akvama girmesi dolayısıyla Fransa Meclisi Mebusanınca ittihaz olunan karar suretinin gönderildiğine dair gelen tahrirat.*

REİS — Efendim, tahriratın türkçeye tercümesi okunacaktır.

Paris 16 eylül 1932

*Fransa Cümhuriyeti
Mebusan Meclisi
Riyaseti*

**Türkiye Büyük Millet Meclisi Reisi
Kâzım Paşa Hz.**

Reis Paşa Hazretleri;

Fransız Mebusan Meclisi 16 temmuz 1932 tarihli celsesinde, Türkiyenin Milletler Cemiyetine kabulü münasebetile Fransız Meclisinin dileklerini izhar eden bir karar ittihaz eylemiştir.

Zati âlinize bu vesikanın bir musaddak suretini leffen takdim eder ve Türkiye Büyük Millet Meclisinin ittilana arzetmenizi rica eylerim.

Yüksek saygılarının kabulünü rica ederim Reis Paşa Hazretleri.

**Mebusan Meclisi Reisi
Bouisson**

(Alkışlar).

REİS — Efendim, bir de karar sureti var, onun da türkçe tercümesi okunacaktır:

*Mebusan Meclisi
15 inci Decrei Teşrihiye
1932 içtima devresi*

Karar

Mebusan meclisi atideki kararı kabul etmiştir: Fransız milletinin ananevî dostluğuna tercüman olan Mebusan Meclisi Türkiyenin Milletler Meclisine kabulü münasebetile Türk Parlâmentosuna en samimî ve en hararetili tebriklerini iblâğ eder ve bu keyfiyeti sulhun atisi için mesut bir hâdisе olarak selâmlar.

Pariste 16 temmuz 1932 tarihinde umumî celsede tezekkür edilmiştir.

Reis

Fernand Bouisson

Kâtipler :

Gustave Guérin, Auguste Durand, Maurice Vincent (Alkışlar).

ZEKİ MESUT B. (Diyarbakir) — Fransız Mebusan Meclisinin, memleketimizin Milletler Cemiyetine girmesi münasebetile ittihaz ettiği bu nazik ve kıymetli tebrik kararı fransız milletinin dostluğuna olduğu kadar, Türkiye Cümhuriyetinin sulh ve müsâlemet siyasetindeki muvaffakiyetlerine de güzel bir işaret teşkil eder.

Beynelmilel hayata yeni bir nizam aranılmakta olduğu şu buhranlı devirde Gazi Türkiyesi diğer milletlerin dikkat ve takdirini celbeden bir azim ve yüksek bir mefkûre ile sulh için çalışmaktadır. Bu mesainin elbet bütün cihan tarafından lâyük olduğu ehemmiyetle karşılanacağı şüphesizdir.

Cenevrede Milletler Cemiyetinin içtimalarında memleketimize karşı gösterilen takdir umumî olmuştur. Orada fransız delegesinin söylediği cemilekâr sözleri teyit eden ve şimdi okunan karar hiç şüphesiz iki millet arasındaki dostluk hislerini daha ziyade kuvvetlendirmeğe yardım etmiştir (Bravo sesleri).

Fransızlarla Türkler arasında ananevî dostluğun bu suretle tekrar yadedilmesi bizi çok mütehasis etmiştir.

Karşılıklı takdir ve muhabbet duygularına dayanan bir dostluğun beynelmilel hayatta müsbet ve hayırlı neticeler vereceğine şüphe edilemez.

Son günlerde iki millet arasındaki pürüzlü meselelerin samimî bir uzlaşma ile neticelenmesi bunun güzel bir âlâmetidir (Alkışlar).

Fransız Mebusan Meclisinin bizi mütehasis eden kararına cevaben arkadaşlarımızla beraber şu kararın ittihazını teklif ederim:

(Fransız Mebusan Meclisi tarafından mem-

leketimizin Milletler Cemiyetine girmesi münasebetile ittihaz edilen ve farnsız milletinin dostluk ananesini ifade eden çok kıymetli ve o nisbette nazik tebrik kararını Büyük Millet Meclisi en sıcak ve en derin tahassüs ve teşekkürlerle karşılar (Alkışlar).

Türk milletinin en samimî dostluk duygularına ve en yürekten dileklerine tercüman olarak sulh yolunda hep beraber ve bütün milletlerle birlikte olarak çalışmakta devam etmek emelini izhar eder) (Güzel, bravo sesleri, alkışlar).

BAŞVEKİL İSMET PŞ. (Malatya) — Fransa tarafından memleketimiz için gösterilen bu dostluk tezahüratına karşı büyük Meclisin memnuniyet ve tahassüsünü ifade eden mukabil tezahürat hakikaten yerindedir.

Hükümet takriri memnuniyetle iştirak eder. (Bravo sesleri, alkışlar).

REİS — Takriri okuyacağız ve reyimize arzedeceğiz.

B. M. M. Riyasetine

Büyük Millet Meclisi tarafından atideki kararın ittihazını teklif ederiz :

Erzurum	Çorum	Kars
Dr. Hakkı Şinasi	Dr. Mustafa	Mehittin

Ordu
Ahmet İhsan
Erzurum
A. Samih
Erzurum
Necip Asım

Diyarbakir
Zeki Mesut
Bolu
Dr. E. Cemal
Erzincan
Saffet

Elâziz
Hüseyin
A. Ali
Malatya
Muttalip

« Fransız Mebusan Meclisi tarafından memleketimizin Milletler Cemiyetine girmesi münasebetile ittihaz edilen ve fransız milletinin dostluk ananesini ifade eden çok kıymetli ve o nisbette nazik tebrik kararını Büyük Millet Meclisi en sıcak ve en derin tahassüs ve teşekkürlerle karşılar.

Türk milletinin en samimî dostluk duygularına ve en yürekten dileklerine tercüman olarak sulh yolunda hep beraber ve bütün milletlerle birlikte olarak çalışmakta devam etmek emelini izhar eder».

REİS — İttihazı teklif edilen kararı aynen reyimize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... İttifakla kabul edilmiştir (Sürekli alkışlar).

Bu gün ruznamemizde müzakere edilecek başka bir şey kalmadı. Perşembe günü saat 14 te toplanılmak üzere celseyi tatil ediyorum.

Kapanma saati: 15, 40